

*Товпига Ліна Миколаївна,
аспірант кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
Пендюра Максим Миколайович,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

КОМПАРАТИВНИЙ МЕТОД ДОСЛІДЖЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В умовах розбудови демократичної, європейської держави. Україна зазнала суттєвих та найбільших реформ. Одним з основних завдань є створення діючого механізму регулювання держави, спеціально уповноваженими державними органами шляхом застосування юридичних заходів впливу в точній відповідності з законом і за неухильного дотримання встановленого порядку. Ця реформа не оминула регулювання поліцейської діяльності. Оскільки, згідно зі статтею 1, закону про Національну поліцію, саме вона, є гарантом захисту охорони прав, свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Однак сфера регулювання поліцейської діяльності постійно перебуває у стані динамічної трансформації. Незважаючи на зміни, діяльність поліції залишається недостатньо ефективною та закритою від суспільства. Здійснення ефективних і правових реформ неможливе на основі тільки національного досвіду.

Метою роботи є розкриття регулювання поліцейської діяльності через призму методу компаративного дослідження та запровадження ефективного, позитивного досвіду в систему українського законодавства. Проаналізувавши літературу, можна виокремити такі поняття правового регулювання. До прикладу відомий український вчений О.Ф. Скакун, яка є знавцем в теорії держави та права, розглядає правове регулювання, як здійснюване державою за допомогою права і сукупності правових засобів упорядкування суспільних відносин, їх юридичне закріплення, охорона і розвиток [3, с.80]. Особливістю цього визначення є те, що держава виступає суб'єктом правового регулювання в особі уповноважених нею органів. Інше тлумачення розглядає В.М. Сирих, який займався вже історією і методологією юридичної науки. Він стверджує, що правове регулювання – це діяльність держави та суспільства, що здійснюється у процесі підготовки та прийняття норм права, їх реалізації в конкретних відносинах та застосування державного примусу до правопорушників з метою досягнення стабільного в суспільстві порядку [4, с. 29]. Це означає, що суспільство у всіх його сферах взаємодіє з державою, як одне ціле. Вчений, В.М. Хропанюк розглядає правове регулювання, як складний та багатогранний процес, що здійснюється за допомогою певних засобів юридичного впливу на суспільні відносини. Ці засоби утворюють цілісний, системний юридичний механізм, що забезпечує урегульованість всієї сукупності суспільних відносин, які є предметом правового регулювання [6, с. 339]. Елементом правового

регулювання є правові відносини суб'єктів взаємодії, у яких загальні приписи правових норм трансформуються в конкретну модель поведінки конкретних суб'єктів. Правовідносини – це особлива форма взаємозв'язку суб'єктів через їх права і обов'язки, що закріплені у правових нормах [5, с.107]. Згідно вище сказаного, всі суспільні відносини, регулюються певними нормами права, які обов'язково взаємодіють із суспільством, а також спрямовані на суспільство. З метою досягнення стабільного порядку в державі.

Аналізуючи юридичну літературу, чітко зрозуміло, що не менш актуальним є питання методів правового регулювання. Метод правового регулювання вказує на те, яким чином регулюються ці відносини. Як зазначають І.М. Погрібний та А.М. Шульга, метод правового регулювання – це сукупність юридичних способів і прийомів, які використовуються в даній сфері суспільних відносин [2, с.14]. Вони залежать також від завдань, цілеспрямованих інтересів держави в цій сфері, які об'єктивно обумовлені існуючими матеріальними умовами життя. Існують загальнонаукові і спеціально-наукові методи наукового дослідження. Загальнонаукові методи можуть бути (методами й емпіричного, і теоретичного дослідження), а спеціальні, застосовуються в конкретній галузі науки. У будь-якому дослідженні присутні і загальнонаукові, і спеціальні методи дослідження. Загальнонаукові методи поділяють на три великі групи: методи емпіричного дослідження (спостереження, порівняння, вимір, експеримент, моніторинг); методи теоретичного дослідження (сходження від абстрактного до конкретного, ідеалізація, уявний експеримент, формалізація, аксіоматичний метод або дедуктивно-аксіоматичний); загальні методи, використовувані як на емпіричному, так і на теоретичному рівні дослідження (абстрагування й конкретизація, аналіз, дедукція, абдукція, історичний і логічний методи). Крім вище згаданих загальнонаукових методів дослідження в методології деяких наук виділяються й спеціальні методи. До них належать: морфологічний аналіз, тестування, моніторинг і т. д.

У нашому дослідженні ми будемо використовувати саме компаративний метод, адже сучасний стан розвитку порівняльного правознавства характеризується поступовим зміщенням у бік досліджень, що мають практичне значення. Оскільки компаративний метод, набуває нових форм розвитку, інтегруючись у різні сфери юридичних наук, формуючи міждисциплінарні дослідження у сфері права. Актуальність цих досліджень, передусім, ґрунтується на прискоренні процесів глобалізації, стандартизації та уніфікації в усіх сферах життя, в тому числі й у державному. Це зумовлено тим, що кожна держава має свою систему права та законодавства [1, с. 30].

У світі немає двох таких держав, в яких би правопорядок повністю збігався. Порівняльно-правові дослідження разом із традиційним історичним, нормативним, соціологічним баченням права дають можливість вивчити ті явища правової дійсності, які раніше не охоплювалися проблематикою правознавства, і вийти за межі національної правової системи. У науковому дослідженні, що розглядає регулювання поліцейської діяльності, ми звертаємось, насамперед до національного права, але використання порівняльного правознавства особливо важливе. Оскільки здійснення правової

реформи неможливо на основі лише національного досвіду чи просто ознайомлення із законодавством окремих країн, воно вимагає глибокого систематизованого наукового знання про загальноосвітні та регіональні тенденції правового розвитку, яке здійснюється саме компаративним методом. Цей метод може використовуватись, як дослідження обумовленості відповідних правових систем, тобто чому саме так регулюється сфера діяльності. А також, застосування такого методу встановлює та порівнює зміст порівнювальних правових систем. На нашу думку обидва способи компаративного дослідження можна використати у нашому дослідженні, що присвячене правовому регулюванню поліцейської діяльності.

Отже, розуміння проблеми регулювання та забезпечення поліцейської діяльності обумовлює розробку нової, якісної й ефективної стратегії організації та діяльності поліцейських органів, запровадження позитивного міжнародного досвіду, та вдосконалення нормативно-правового регулювання поліцейської діяльності – саме через компаративний метод. Саме тому процес забезпечення публічного порядку в Україні, що відповідатиме вимогам сьогодення, є одним з найважливіших завдань правової держави.

Список використаних джерел

1. Іванова, А. Ю. Порівняльно-правовий метод як методологічний інструментарій прихильників наукового напрямку «політики права» [Текст] / А. Ю. Іванова // Альманах Права : наук.-практ. юрид. журн. К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2012. Вип. 3. 492 с.
2. Погребной И. М. Теория права : учеб. пособие / И. М. Погребной, А. М. Шульга. Х. : Ун-т внутр. дел, 1998. С. 126.
3. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підручник / О. Ф. Скакун [пер. з рос.]. Х. : Консум, 2008. С. 488.
4. Сырых В. М. Теория государства и права : учебник для вузов / В. М. Сырых. М., 1998. С.133
5. Теорія держави і права: Навч. посіб. / А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, С. Л. Лисенков та ін.; За заг. ред. С. Л. Лисенкова [В. В. Копейчикова]. - К.: Юрінком Інтер, 2002. 368 с. Бібліогр.: С. 364.
6. Хропанюк В. Н. Теория государства и права : учеб. пособие для высш. учеб. завед. / В. Н. Хропанюк ; под. ред. проф. В. Г. Стрекозова. М., 1995. С. 381
7. Закон України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 08.11.2019).